Utorok 4. februára 2014

P7_TA(2014)0063

Vykonávanie smernice o nekalých obchodných praktikách

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 4. februára 2014 o uplatňovaní smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách (2013/2116(INI))

(2017/C 093/05)

Európsky parlament,

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu (smernica o nekalých obchodných praktikách) ([1]),

— so zreteľom na správu Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru s názvom Prvá správa o uplatňovaní smernice o nekalých obchodných praktikách (COM(2013)0139),

— so zreteľom na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru o uplatňovaní smernice o nekalých obchodných praktikách (COM(2013)0138),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 z 27. októbra 2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa („nariadenie o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa“) ([2]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 98/27/ES z 19. mája 1998 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov ([3]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. januára 2009 o transpozícii, vykonávaní a uplatňovaní smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu a smernice 2006/114/ES o klamlivej a porovnávacej reklame ([4]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2010 o vplyve reklamy na správanie spotrebiteľov ([5]) a na následnú odpoveď Komisie prijatú 30. marca 2011;

— so zreteľom na štúdiu s názvom Transpozícia a uplatňovanie smernice o nekalých obchodným praktikách (2005/29/ES) a smernice o klamlivej a porovnávacej reklame (2006/114/ES) realizovanú na žiadosť Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa ([6]),

— so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na správu Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa a stanovisko Výboru pre právne veci (A7-0474/2013),

A. keďže spotreba je jedným zo základných motorov rastu v EÚ, a spotrebitelia preto hrajú kľúčovú úlohu v európskom hospodárstve;

B. keďže ochrana spotrebiteľov a ich práv predstavuje jednu zo základných hodnôt Únie;

C. keďže smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách je hlavným právnym aktom EÚ upravujúcim pravidlá týkajúce sa klamlivej reklamy a iných nekalých praktík v transakciách medzi podnikmi a spotrebiteľmi;

([1]) Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22.
([2]) Ú. v. EÚ L 364, 9.12.2004, s. 1.
([3]) Ú. v. ES L 166, 11.6.1998, s. 51.
([4]) Ú. v. EÚ C 46 E, 24.2.2010, s. 26.
([5]) Ú. v. EÚ C 169 E, 15.6.2012, s. 58.
([6]) IP/A/IMCO/NT/2008-16.

Utorok 4. februára 2014

D. keďže cieľom smernice je prostredníctvom ustanovenia o jednotnom trhu zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov v celej Únii a zvýšiť ich dôveru v jednotný trh a súčasne zaručiť podnikom vysokú právnu istotu a odstraňovanie prekážok v cezhraničnom obchode;

E. keďže medzi členskými štátmi existujú značné rozdiely v uplatňovaní smernice 2005/29/ES;

F. keďže platnosť dočasných výnimiek, ktoré členským štátom umožňovali pokračovať v uplatňovaní vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú reštriktívnejšie alebo normatívnejšie ako táto smernica a vykonávajú iné právne predpisy EÚ obsahujúce doložky o minimálnej harmonizácii, sa skončila 12. júna 2013;

G. keďže členské štáty, ktoré si to želajú, môžu rozšíriť uplatňovanie smernice na vzťahy medzi podnikmi, pričom do dnešného dňa tak urobili iba štyri z nich;

H. keďže Európska komisia oznámila, že v dohľadnom čase predloží revíziu smernice 2006/114/ES o klamlivej a porovnávacej reklame so zameraním na vzťahy medzi podnikmi;

I. keďže rozvoj digitálneho hospodárstva a všetky jeho technologické uplatnenia zmenili spôsoby nakupovania a spôsob, akým podniky robia svoju reklamu a predávajú tovar a služby;

J. keďže niektoré podniky, najmä tie najmenšie, a mnohí spotrebitelia ešte stále nepoznajú práva, ktoré majú spotrebitelia v Európe;

K. keďže je nevyhnutné posilniť úlohu spotrebiteľských organizácií a dať im možnosť posilniť svoje kapacity;

1. zdôrazňuje účinnosť právneho rámca zavedeného smernicou a jeho význam pri zvyšovaní dôvery spotrebiteľov a obchodníkov v transakcie na vnútornom trhu (najmä pokiaľ ide o cezhraničné transakcie), a pri zabezpečovaní väčšej právnej istoty pre podniky a napomáhaní k zvýšeniu ochrany spotrebiteľa v Únii; zdôrazňuje, že z rozdielneho uplatňovania smernice plynie riziko, že je pôsobnosť oslabí;

2. vyjadruje poľutovanie nad tým, že napriek ustanoveniam smernice 2006/114/ES zameraným na boj proti klamlivým reklamným praktikám v oblasti vzťahov medzi podnikmi niektoré praktiky, ako sú „podvodné adresáre“, pretrvávajú; berie na vedomie zámer Komisie predložiť v dohľadnom čase zmenu smernice 2006/114/ES zameranú na vzťahy medzi podnikmi s cieľom účinnejšie bojovať proti týmto praktikám; v tejto súvislosti navrhuje, aby Komisia v prípade smernice 2006/114/ES zvážila prínos cielenej čiernej listiny obchodných praktík, ktoré sa v oblasti vzťahov medzi podnikmi považujú za všetkých okolností za nekalé, podobnej čiernej listine, ktorá už existuje v prípade smernice 2005/29/ES; nepovažuje však za vhodné, aby sa rozsah pôsobnosti smernice 2005/29/ES o vzťahoch medzi podnikmi a spotrebiteľmi okamžite rozšíril na nekalé obchodné praktiky medzi podnikmi;

3. žiada Komisiu, aby objasnila spojitosť medzi smernicami 2005/29/ES a 2006/114/ES s cieľom zaručiť vysokú úroveň ochrany všetkých hospodárskych subjektov v Únii, a najmä spotrebiteľov a malých a stredných podnikov, pred podvodnými alebo nekalými praktikami a posilniť tak dôveru vo vnútorný trh;

4. zastáva názor, že výnimky stanovené pre oblasť nehnuteľností a oblasť finančných služieb sú odôvodnené a že je vhodné, aby sa zachovali;

5. domnieva sa, že rozšírenie čiernej listiny z prílohy I nie je v tejto fáze vhodné; vyzýva však Komisiu, aby vypracovala zoznam praktík, ktoré vnútroštátne orgány označili za nekalé v zmysle všeobecných zásad smernice, s cieľom posúdiť, či by bolo v budúcnosti vhodné čiernu listinu rozšíriť;

6. konštatuje, že v rámci určitých foriem vzťahu medzi spotrebiteľom a podnikom sa spotrebitelia môžu stať obeťami nekalých obchodných praktík, napríklad keď sa výrobok predáva obchodníkovi; vyzýva Komisiu, aby prešetrila problémy tohto druhu a v prípade potreby preskúmala cielené a praktické opravné prostriedky, ktoré by okrem iného mohli zahŕňať voľnejší výklad ustanovení smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách a mohli by byť vysvetlené v usmernení Komisie k uplatňovaniu tejto smernice;

7. pripomína, že s účinnosťou od 12. júna 2013 sa členské štáty nemôžu riadiť ustanoveniami ponechanými do tohto dátumu na základe dočasnej výnimky; vyzýva preto členské štáty, aby čo najskôr zladili svoju právnu úpravu so znením smernice; zároveň vyzýva Komisiu, aby vykonala prieskum toho, ako členské štáty transponovali smernicu, najmä pokiaľ ide o vnútroštátne zákazy, ktoré neboli zahrnuté do prílohy I, a aby do dvoch rokov predložila Parlamentu a Rade novú súhrnnú správu o uplatňovaní smernice, do ktorej zahrnie najmä analýzu pôsobnosti právnych predpisov Spoločenstva týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa, ktoré by sa mohli harmonizovať a zjednodušiť, ako aj návrhy všetkých potrebných opatrení, ktoré treba prijať na úrovni Spoločenstva s cieľom zabezpečiť, aby sa zachovala vysoká úroveň ochrany spotrebiteľa;

8. znovu zdôrazňuje dôležitosť a nutnosť úplného a jednotného uplatňovania a primeraného vykonávania tejto smernice členskými štátmi, aby sa tak odstránila právna a operačná neistota pre podniky, ktoré pôsobia na cezhraničnej úrovni; so znepokojením konštatuje, že Komisia musela vzhľadom na nesprávnu transpozíciu smernice v prípade viacerých členských štátov v rokoch 2011 až 2012 využiť systém konzultácií EÚ Pilot; vyzýva členské štáty, aby podporovali jej presadzovanie na vnútroštátnej úrovni všetkými dostupnými prostriedkami, najmä dostatočnými zdrojmi; zdôrazňuje zásadnú úlohu posilnenia spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za vykonávanie smernice, ako aj význam budovania štruktúrovaného dialógu medzi verejnými orgánmi presadzovania práva a ostatnými zainteresovanými stranami, najmä spotrebiteľskými organizáciami;

9. konštatuje, že od konca lehoty na transpozíciu smernice v roku 2007 sa vyskytlo množstvo prípadov, keď členské štáty nesprávne zaviedli alebo uplatňovali kľúčové ustanovenia, predovšetkým čiernu listinu zakázaných, klamlivých a agresívnych obchodných praktík; vyzýva preto Komisiu, aby aj naďalej pozorne sledovala uplatňovanie smernice a v prípade potreby otvorila v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ konania proti členským štátom, ktoré smernicu porušujú, nevykonávajú alebo ju uplatňujú nesprávne; vyzýva najmä Komisiu, aby bezodkladne vyriešila všetky otvorené otázky súvisiace s konzultáciami začatými v roku 2011 tým, že buď ukončí konania o porušení, alebo ich postúpi na Súdny dvor;

10. podporuje Komisiu v jej zámere zostaviť zoznam ukazovateľov, ktorého cieľom by bolo posúdiť účinnosť mechanizmu, na základe ktorého členské štáty vykonávajú smernicu;

11. víta skutočnosť, že odkedy bola v členských štátoch transponovaná táto smernica, zvýšil sa cezhraničný nákup; pripomína však, že na podporu zbližovania postupov pri vykonávaní a na zabezpečenie rýchlej a účinnej reakcie je nevyhnutná posilnená spolupráca a koordinácia medzi Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi; poukazuje na to, že osobitná pozornosť by sa mala venovať riešeniu cezhraničného nakupovania cez internet, a to najmä v prípadoch, keď webové stránky na porovnávanie cien jasne neodhaľujú totožnosť obchodníka, ktorý príslušnú stránku prevádzkuje;

12. znovu potvrdzuje význam posilnenia spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za uplatňovanie tejto smernice v záujme dosiahnutia jej plného uplatňovania a riadneho vykonávania členskými štátmi; nabáda v tejto súvislosti Komisiu, aby dôkladne posúdila rozsah pôsobnosti, účinnosť a mechanizmy fungovania nariadenia o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa („nariadenie CPC“), ako sa zaviazala uskutočniť do konca roka 2014; v tejto súvislosti víta skutočnosť, že Komisia nedávno začala verejnú konzultáciu o revízii tohto nariadenia a sprístupnila túto konzultáciu vo všetkých jazykoch EÚ; vyzýva príslušné zainteresované strany, aby sa zapojili do tejto konzultácie;

13. kladie dôraz na užitočnosť tzv. celoplošných akcií vykonávaných v rámci nariadenia CPC a vyzýva Komisiu, aby tieto operácie rozvinula a posilnila a rozšírila ich rozsah; vyzýva Komisiu, aby zhrnula zozbierané údaje, ako aj zoznam opatrení prijatých Komisiou a členskými štátmi po týchto operáciách a aby svoju analýzu zverejnila a vzala pri tom do úvahy potrebu zabezpečiť dôvernosť určitých citlivých informácií, ktoré sa používajú v rámci súdneho konania na vnútroštátnej úrovni; vyzýva Komisiu, aby podávala Parlamentu správy o svojich zisteniach a aby okrem toho v prípade potreby navrhla dodatočné opatrenia na zlepšenie fungovania vnútorného trhu;

14. súhlasí s tým, že by sa malo vyvinúť ďalšie úsilie o posilnenie presadzovania smernice o nekalých obchodných praktikách vo vzťahu k zraniteľným spotrebiteľom;

15. vyjadruje znepokojenie nad zavádzajúcim spôsobom, akým niektorí obchodníci využívajú nástroje hodnotenia spokojnosti zákazníkov a internetové stránky na porovnávanie cien, čím vzniká konflikt záujmov; v tejto súvislosti pozitívne hodnotí rozhodnutie Komisie preskúmať riešenia, ako by sa mohli spotrebiteľom zabezpečiť jasnejšie informácie uvádzané na takýchto platformách;

Utorok 4. februára 2014

16. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili náležité uplatňovanie smernice o nekalých obchodných praktikách, najmä pokiaľ ide o klamlivú „skrytú“ internetovú reklamu v podobe komentárov posielaných na sociálnych sieťach, fórach alebo blogoch, ktoré zdanlivo pochádzajú od samotných spotrebiteľov, pričom v skutočnosti ide o správy obchodného alebo reklamného charakteru, ktoré priamo alebo nepriamo vytvárajú či financujú hospodárske subjekty; trvá na tom, že takéto praktiky majú škodlivý vplyv na dôveru spotrebiteľov a pravidlá hospodárskej súťaže; vyzýva členské štáty, aby prijali náležité opatrenia s cieľom zabrániť ďalšiemu rozvíjaniu takýchto praktík, a to aj prostredníctvom začatia informačných kampaní, ktorých cieľom by bolo varovať spotrebiteľov, na ktorých sa zameriavajú tieto „skryté“ formy reklamy, alebo prostredníctvom podpory vzniku funkcie pozorovateľov/moderátorov fór, ktorí by boli osobitne vyškolení a upozorňovali by na nebezpečenstvá „skrytej“ reklamy;

17. zdôrazňuje, že vzhľadom na rýchle šírenie reklamy online je nevyhnutné vyvinúť vhodný mechanizmus kontroly ochrany zraniteľných skupín obyvateľstva, najmä detí, a prístupu zadávateľov reklamy k nim;

18. vyjadruje poľutovanie na tým, že aj napriek súčasnému európskemu právnemu nástroju v oblasti cien v leteckej doprave a celoplošným akciám, ktoré sa uskutočnili v roku 2007 na základe nariadenia CPC a so zameraním na internetové stránky predávajúce letenky, spotrebitelia sú v tomto odvetví aj naďalej obeťami klamlivých praktík, ako je napríklad nezahrnutie nevyhnutných nákladov, ako sú príplatky za kreditné a debetné karty pri online rezervácii; vyjadruje znepokojenie nad stúpajúcim počtom sťažností zo strany používateľov internetových stránok určených na nákup lístkov online, ktorí sa stali obeťou tzv. sledovania IP adresy, ktoré slúži na sledovanie počtu návštev internetovej stránky jednotlivými používateľmi z rovnakej IP adresy a následne na umelé zvýšenie ceny podľa miery záujmu odhalenej na základe ďalších podobných vyhľadávaní; vyzýva Komisiu, aby preskúmala, ako často dochádza k tejto praktike, ktorá vedie k nekalej obchodnej súťaži a predstavuje zneužívanie osobných údajov používateľa, a aby prípadne navrhla vhodné právne predpisy na ochranu záujmov spotrebiteľov;

19. domnieva sa, že sankcie vyplývajúce z nedodržania ustanovení tejto smernice by nemali byť nikdy menšie ako zisk dosiahnutý vďaka praktike, ktorá je považovaná za nekalú alebo klamlivú; pripomína členským štátom, že sankcie musia byť podľa smernice účinné, primerané a odradzujúce; žiada Komisiu, aby zhromaždila a analyzovala údaje o sankciách uplatňovaných v jednotlivých členských štátoch, ako aj o systémoch presadzovania práva, najmä pokiaľ ide o zložitosť a dĺžku postupov presadzovania; vyzýva Komisiu, aby poskytla Parlamentu výsledky tejto analýzy;

20. víta úsilie, ktoré vyvinula Komisia v snahe pomôcť členským štátom pri transpozícii a uplatňovaní smernice;

21. víta databázu o vnútroštátnych právnych predpisoch a judikatúre o nekalých obchodných praktikách, ktorú pripravila Komisia, a považuje ju za užitočný prostriedok na doplnenie informácií, ktoré majú spotrebitelia k dispozícii; vyjadruje poľutovanie nad tým, že je k dispozícii iba v angličtine; žiada Komisiu, aby postupne zvyšovala počet jazykov, v ktorých je databáza k dispozícii a aby ju zviditeľnila najmä medzi hospodárskymi subjektmi; vyzýva Komisiu, aby zvážila aj ďalšie nástroje na zvyšovanie informovanosti malých a stredných podnikov o nekalých obchodných praktikách;

22. podčiarkuje význam usmerňovacieho dokumentu, ktorý vypracovala Komisia na podporu pri uplatňovaní smernice; víta zámer Komisie zrevidovať tento dokument do roku 2014; nabáda Komisiu, aby pracovala transparentne, pričom bude počas celého procesu usporadúvať rozsiahle konzultácie so zainteresovanými stranami; vyzýva Komisiu, aby v budúcnosti pravidelne aktualizovala a objasňovala tento dokument; vyzýva členské štáty, aby v rámci možností zohľadnili tento usmerňovací dokument a aby si vymieňali osvedčené postupy týkajúce sa jeho vykonávania; vyzýva Komisiu, aby predložila hodnotenia problémov týkajúcich sa výkladu a vykonávania, s ktorými sa vnútroštátne orgány a zainteresované strany pravidelne stretávali pri vykonávaní ustanovení smernice, s cieľom zhodnotiť, ktoré aspekty usmerňovacieho dokumentu potrebujú zlepšiť;

23. zdôrazňuje, že zo zásady maximálnej harmonizácie, ktorá je stanovená v smernici, vyplýva, že vnútroštátne právne predpisy nemôžu obsahovať prísnejšie ustanovenia než tie, ktoré ukladá táto smernica; zdôrazňuje, že Súdny dvor vykladal túto zásadu ako požiadavku, aby vedľajší predaj a iné obchodné propagácie, ktoré Súdny dvor považuje za nekalé obchodné praktiky a ktoré nefigurujú na čiernom zozname v prílohe I, možno zakázať iba na základe individuálnych okolností; zdôrazňuje, že z dôvodu právnej istoty a s cieľom zaručiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa by Komisia mala v rámci svojej revízie usmerňujúceho dokumentu spresniť, v ktorých konkrétnych prípadoch by vedľajší predaj a iné obchodné propagácie mali byť považované za nezákonné; vyzýva tiež Komisiu, aby zvážila potrebu nového legislatívneho návrhu venovaného obchodným propagáciám;

24. zdôrazňuje, že používanie klamlivých ekologických tvrdení je nekalá praktika, ktorá má tendenciu rozširovať sa; nabáda Komisiu, aby rozšírila oddiel usmerňovacieho dokumentu, ktorý je venovaný tejto praktike, s cieľom poskytnúť hospodárskym subjektom presnejšie vysvetlenia týkajúce sa uplatňovania smernice; zároveň vyzýva Komisiu, aby preskúmala iniciatívy, ktoré by mohla prijať na lepšiu ochranu spotrebiteľov pred týmito praktikami;

25. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili lepšiu informovanosť podnikov o právach spotrebiteľov s cieľom podporiť lepšie dodržiavanie týchto práv zo strany hospodárskych subjektov;

26. pripomína, že veľa spotrebiteľov váha pri žiadostiach o nápravu, ak sa im zdá, že je suma sporu príliš nízka; zdôrazňuje potrebu lepšieho informovania spotrebiteľov o pomoci, ktorú im pri získavaní náhrady škody môžu poskytnúť spotrebiteľské organizácie a sieť európskych spotrebiteľských centier; zdôrazňuje význam spotrebiteľských organizácií pri zvyšovaní informovanosti o existujúcich nekalých obchodných praktikách ako pri preventívnom opatrení a o úlohe týchto organizácií pri poskytovaní pomoci obetiam nekalých praktík, čím sa spotrebiteľom poskytuje možnosť náležite uplatňovať svoje práva; požaduje koordinované opatrenia medzi spotrebiteľskými organizáciami na vnútroštátnej a európskej úrovni, a to aj s pomocou vnútroštátnych orgánov a Komisie;

27. zdôrazňuje dôležitosť účinných, rýchlych a nenákladných prostriedkov na zákonnú nápravu pre spotrebiteľov; žiada v tejto súvislosti členské štáty, aby v plnej miere vykonali smernicu o alternatívnych riešeniach sporov a mimosúdnom riešení sporov online;

28. poukazuje na význam mechanizmov kolektívneho uplatňovania nárokov pre spotrebiteľov a víta nedávno uverejnené odporúčanie Komisie C(2013)3539 a jej oznámenie COM(2013)0401; súhlasí s tým, že horizontálny rámec pre kolektívne uplatňovanie nárokov na nápravu by pomohol predchádzať riziku nekoordinovaných sektorových iniciatív EÚ; vyzýva členské štáty, aby sa držali odporúčaní Komisie, pokiaľ ide o zriaďovanie horizontálnych spoločných zásad, ktorých vykonávanie v členských štátoch by slúžilo na hodnotenie toho, či sú potrebné ďalšie opatrenia, medzi nimi aj legislatívna iniciatíva, najmä pre cezhraničné prípady; pripomína, že žiaden z rozličných prístupov ku kolektívnemu uplatňovaniu nárokov nesmie poskytnúť žiaden hospodársky podnet na predkladanie špekulatívnych kolektívnych žalôb a že všetky tieto prístupy musia zahŕňať primerané záruky s cieľom vyhnúť sa neoprávneným nárokom;

29. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.